

Λίνα Μενδώνη: Νέα αφετηρία για τα Μουσεία του 21ου αιώνα, με υποδομές, εργαλεία και διαδικασίες ώστε να ανταποκριθούν στις προκλήσεις του σήμερα και στις προσδοκίες του αύριο

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Παρουσία της Υπουργού Πολιτισμού Λίνας Μενδώνη πραγματοποιήθηκε η ημερίδα «Μουσεία σε μετάβαση: Εργαλεία, Πρακτικές και Όραμα για τα Μουσεία του 21ου αιώνα», στο Αμφιθέατρο της Εθνικής Πινακοθήκης|Μουσείο

Αλεξάνδρου Σούτσου.

Η ημερίδα επικεντρώθηκε στην παρουσίαση της Γνωσιακής Βάσης του Ελληνικού Συστήματος Αναγνώρισης και Πιστοποίησης Μουσείων, ενός σύγχρονου εργαλείου που υποστηρίζει την ποιοτική αναβάθμιση, τη θεσμική ενίσχυση και τη βιώσιμη ανάπτυξη των μουσείων της χώρας. Πρόκειται για το δεύτερο παραδοτέο του έργου του Ελληνικού Συστήματος Αναγνώρισης και Πιστοποίησης Μουσείων, με πόρους του ΕΣΠΑ, ύψους 390.000 ευρώ, καθώς το πρώτο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρουσιάστηκε τον περασμένο Φεβρουάριο.

Η Γνωσιακή Βάση περιλαμβάνει έντεκα Μουσειακούς Οδηγούς, επιτελικά δομημένους για να λειτουργούν για το ευρύ κοινό ως εύχρηστα εργαλεία: Επαγγελματίες με διαφορετική κατάρτιση, φοιτητές που αναζητούν μεθοδολογία, μικρά μουσεία που χρειάζονται πρακτικές οδηγίες και έμπειρα στελέχη, που θέλουν να συγκρίνουν πρακτικές ή να ανανεώσουν τον τρόπο δουλειάς τους.

Οι Οδηγοί βασίζονται στις αρχές της μουσειακής οργάνωσης. Συνοδεύονται από παραδείγματα, από την ελληνική και διεθνή εμπειρία, παρέχουν εποπτικό υλικό και παραπομπές, και συνδέονται άμεσα με τις ανάγκες που εντοπίστηκαν, κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης. Παρότι δεν προορίζονται ως γενικά εγχειρίδια μουσειολογικής θεωρίας, έχουν υψηλή επιστημονική αξία και μεγάλη χρησιμότητα για την καθημερινή πρακτική ενός μουσείου. Στόχος τους είναι να γίνουν σημείο αναφοράς για τη μουσειακή κοινότητα, ένα σύνολο εργαλείων που θα εμπλουτίζονται, όσο εξελίσσονται τα ίδια τα μουσεία.

Στον χαιρετισμό της, η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη σημείωσε ότι «ο στόχος της προσπάθειας μας αυτής, από την αρχή ήταν ξεκάθαρος: Να θέσουμε σε στέρεη βάση ένα ενιαίο, αξιόπιστο πλαίσιο λειτουργίας για τα ελληνικά μουσεία, ώστε να ενισχύσουμε τη διαφάνεια, την ποιότητα των υπηρεσιών τους, την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας και τη βιωσιμότητά τους. Τα μουσεία μας, δημόσια και ιδιωτικά, μικρά και μεγάλα, αντιμετωπίζουν ολοένα και πιο σύνθετες προκλήσεις. Δεν αρκεί απλώς να διαφυλάσσουν και να εκθέτουν τις συλλογές τους. Καλούνται να συνομιλούν με το κοινό, να αφομοιώνουν με προσαρμοστικότητα τις αναγκαίες αλλαγές, να δίνουν ιδιαίτερο βάρος στα ζητήματα της πρόσβασης, της ποικιλομορφίας, της ένταξης. Καλούνται, επίσης, να ανταποκρίνονται στις νέες τεχνολογικές προκλήσεις, να αξιοποιούν την ψηφιακή εργαλειοθήκη, να λειτουργούν με επαγγελματισμό και συνέπεια σε ένα περιβάλλον διαρκούς μετάβασης, το οποίο διαμορφώνει η ίδια η κοινωνία και οι προσδοκίες των πολιτών της».

Όπως επεσήμανε η Υπουργός Πολιτισμού: «Σήμερα, λειτουργούν περίπου 500 μουσεία στη χώρα, με τα μισά από αυτά να υπάγονται στο Υπουργείο κι ένας διαρκώς αυξανόμενος αριθμός ολοκληρώνει την υποχρεωτική πλέον πιστοποίησή του. Είναι, εξόχως, ενθαρρυντικό ότι περισσότερα από 40 μουσεία τρίτων φορέων έχουν ήδη εκκινήσει ή ολοκληρώσει αυτοβούλως τη διαδικασία Αναγνώρισης, δίνοντας ένα ξεκάθαρο μήνυμα εμπιστοσύνης προς το νέο σύστημα και προς τη συνολική κατεύθυνση αυτής της πολιτικής. Η σημερινή ημερίδα ολοκληρώνει την Πράξη με την παρουσίαση της Γνωσιακής Βάσης του Συστήματος Αναγνώρισης και Πιστοποίησης. Η Γνωσιακή Βάση, που είναι διαθέσιμη μέσω της διαδικτυακής πύλης της σχετικής πλατφόρμας, αποτελεί το δυναμικό αποθετήριο τεχνογνωσίας. Περιλαμβάνει έντεκα Μουσειακούς Οδηγούς, προσεκτικά δομημένους ώστε να λειτουργούν ως εύχρηστα εργαλεία για το ευρύ κοινό. Πέρα από τους Οδηγούς, το έργο περιελάμβανε την ανάπτυξη του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος για τις διαδικασίες Πιστοποίησης και Αναγνώρισης, καθώς και την παραγωγή περιεχομένου και υλικού για το ψηφιακό αποθετήριο των μουσείων. Ήδη, το πληροφοριακό σύστημα που έχει ολοκληρωθεί και τεθεί σε παραγωγική λειτουργία, αποδεικνύει την αξία του, μειώνοντας τον χρόνο των διαδικασιών, ενισχύοντας τη διαφάνεια, εξασφαλίζοντας καλύτερο συντονισμό και προσφέροντας ένα σταθερό περιβάλλον εργασίας για τις Υπηρεσίες του Υπουργείου και τους μουσειακούς οργανισμούς».

Η Λίνα Μενδώνη ευχαρίστησε «όλες τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού που εργάστηκαν συστηματικά για να φτάσουμε ως εδώ, όπως και την Κοινωνία της Πληροφορίας ΜΑΕ και τους συνεργάτες του έργου από τον Ιδιωτικό Τομέα. Η συμβολή τους στην έγκαιρη και επιτυχή ολοκλήρωση αυτής της μεγάλης προσπάθειας υπήρξε καθοριστική» και τόνισε ότι «η σημερινή ημέρα είναι μια νέα

αφετηρία. Το έργο δημιούργησε υποδομές, εργαλεία και διαδικασίες, που στο εξής θα βοηθούν έμπρακτα και ουσιαστικά τα μουσεία να ανταποκριθούν στις προκλήσεις του σήμερα και στις προσδοκίες του αύριο. Δημιούργησε μια κοινή βάση γνώσης και συνεργασίας, ένα περιβάλλον στο οποίο μπορούμε να συζητούμε πιο ουσιαστικά, να μαθαίνουμε ο ένας από τον άλλον, χτίζοντας μια πιο συνεκτική πολιτική για τα μουσεία της χώρας».

Στο πλαίσιο της εκδήλωσης, η Υπουργός Πολιτισμού απένειμε τα Σήματα Αναγνώρισης και Πιστοποίησης σε τέσσερα μουσεία, που ολοκλήρωσαν επιτυχώς τις αντίστοιχες διαδικασίες.

Σήμα Αναγνώρισης

- **Εθνικό Ιστορικό Μουσείο**
- **Μουσείο-Ελαιοτριβείο Βρανά**

Σήμα Πιστοποίησης

- **Αρχαιολογικό Μουσείο Άργους Ορεστικού**
- **Βυζαντινό Μουσείο Καστοριάς**

Το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο στεγάζεται μόνιμα στο Μέγαρο της Παλαιάς Βουλής στην οδό Σταδίου (πλατεία Κολοκοτρώνη) από το 1962. Αντικείμενό του, η ιστορία του νεότερου Ελληνισμού: η περίοδος της τουρκοκρατίας και φραγκοκρατίας, η Επανάσταση του 1821, οι απελευθερωτικοί αγώνες, η δημιουργία του ανεξάρτητου κράτους, η πολιτική, κοινωνική και πνευματική εξέλιξη του Ελληνισμού μέχρι σήμερα.

Το Ελαιοτριβείο – Μουσείο Βρανά βρίσκεται στη Λέσβο, στον οικισμό Παπάδο, στον κόλπο της Γέρας. Ανήκει στην Πολιτιστική Αστική μη κερδοσκοπική "Εταιρεία Αρχιπέλαγος", η οποία το δημιούργησε και το διαχειρίζεται. Πρόκειται για ένα από τα παλαιότερα ελαιοτριβεία της Λέσβου, το οποίο ανήκε στην οικογένεια του Νομπελίστα Ποιητή Οδυσσέα Ελύτη.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Άργους Ορεστικού φιλοξενεί ευρήματα από το 1100 π.Χ. έως το 300 μ.Χ., που προέρχονται από την σημερινή Π. Ε. Καστοριάς, που στην αρχαιότητα αποτελούσε τμήμα της Ορεστίδας, ενός εκ των βασιλείων της Άνω Μακεδονίας. Η μόνιμη έκθεση του Μουσείου, χρονολογικά, διαρθρώνεται σε 4 ενότητες, στις οποίες ξεδιπλώνονται οι πολιτικοί, πολιτιστικοί μετασχηματισμοί

του κεντρικού τμήματος της Ορεστίδος από ένωση συγγενικών γενών («εθνών») σε ανεξάρτητο βασίλειο, αργότερα σε τμήμα του μακεδονικού βασιλείου και, τέλος, σε υποτελή περιοχή στους Ρωμαίους, με σημαντικά προνόμια. Το Μουσείο διαθέτει εργαστήριο συντήρησης και πλήρως εξοπλισμένη αποθήκη. Το υπαίθριο αμφιθέατρο, μικρής κλίμακας, για θερινές εκδηλώσεις συμπληρώνει τις υποδομές του περιφερειακού αυτού μουσείου.

Το Βυζαντινό Μουσείο Καστοριάς που εγκαινιάστηκε το 1989 ανακαινίστηκε στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013 και επαναλειτουργεί, από το 2016. Η νέα μόνιμη έκθεση αναπτύσσεται σε τρεις αίθουσες, πέριξ ενός αιθρίου, αναδεικνύοντας τη σημασία και την ακτινοβολία της βυζαντινής και μεταβυζαντινής Καστοριάς, μέσα από το μοναδικό απόθεμα των εικόνων της. Εκτίθενται περισσότερες από 70 εικόνες, χρονολογημένες από τον 12ο έως τον 18ο αι., συνθέτοντας, μαζί με εκείνες που σώζονται στους ναούς της Καστοριάς, ένα σύνολο, εφάμιλλο σε σπουδαιότητα με αυτό του Αγίου Όρους, της Βέροιας, του Σινά και της Κύπρου. Η έκθεση του Μουσείου εποπτικά συνδυάζεται με ψηφιακά ερμηνευτικά μέσα, ενώ διαθέτει χώρους ανάπαυσης για τους επισκέπτες.

Το πρώτο μέρος της ημερίδας παρουσιάστηκε η Γνωσιακή Βάση του Ελληνικού Συστήματος Αναγνώρισης και Πιστοποίησης Μουσείων, από τους Βάσω Παπαγεωργίου, Σταυρούλα Φωτοπούλου, Νικολέττα Σαραγά, Μαρία Μερτζάνη, Σπύρο Μάκκα, Μαρία-Ξένη Γαρέζου και Νίκο Βρανίκα, ενώ στο δεύτερο μέρος ακολούθησε στρογγυλή τράπεζα συζήτησης από τους Συραγώ Τσιάρα, Γεώργιο Παπαϊωάννου, Ανδρομάχη Γκαζή, Καλή Τζώρτζη, Αλεξάνδρα Μπούνια, Γεώργιο Παναγιάρη και Μάρλεν Μούλιου, υπό το συντονισμό της Τέτης Χατζηνικολάου.

Στην ημερίδα παρέστησαν ο Γενικός Γραμματέας Πολιτισμού Γιώργος Διδασκάλου, η Γενική Γραμματέας Σύγχρονου Πολιτισμού Ελένη Δουνδουλάκη, η Γενική Διεύθυντρια Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς Ολυμπία Βικάτου και υπηρεσιακά στελέχη του ΥΠΠΟ.